

Operatori u SQL jeziku

Operatori se mogu podeliti u dve osnovne klase: unarne i binarne operatore. Unarni operatori deluju nad jednim operandom, a binarni nad dva.

Podela prema vrsti akcije koje izvode:

Aritmetički operatori - izvršavaju određene akcije sa operandima brojčanog tipa.

<i>Operator</i>	<i>Svrha</i>	<i>Primer</i>
+, -	Definiše predznak broja (unarna operacija)	<code>select * from cena where min_cena < -10;</code>
+, -	Sabiranje i oduzimanje brojeva (binarni operator)	<code>select iznos+1000 from prodaja;</code>
*, /	Množenje i deljenje brojeva (binarni operator)	<code>select iznos/25.5 from prodaja;</code>
MOD,%	Moduo - daje ostatak pri deljenju (binarni operator)	<code>select mod(iznos,100) from prodaja;</code>

Operator sabiranja (+)

Operator sabiranje se može koristiti na više načina. Jedan od načina je u izračunavanju nekog aritmetičkog izraza nad kolonama tabele.

Primer 1

```
SQL> select proizvod_id, min_cena, min_cena+10  
      from cena  
      where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

```
PROIZVOD_ID  MIN_CENA  MIN_CENA+10  
-----  
      105123         29         39  
      105123         32         42  
      105123         34         44
```

U ovom primeru smo dodali 10 na vrednost minimalne cene (MIN_CENA) proizvoda čija je šifra (PROIZVOD_ID) '105123'.

Primer 2.

```
SQL> select katalogska_cena, min_cena,  
      katalogska_cena+min_cena  
      from cena  
      where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

```
KATALOGSKA_CENA  MIN_CENA  KATALOGSKA_CENA+MIN_CENA  
-----  
          36.3         29         65.3  
          37.7         32         69.7  
          40          34         74
```

Kod ovog primera izvršili smo sabiranje katalogske cene i minimalne cene proizvoda '105123'.

U oba primera došlo je do kreiranja po jedne virtuelne (fiktivne) kolone (MIN_CENE+10 odnosno KATALOSKE_CENE+MIN_CENE). SQL dopušta kreiranje virtuelnih kolona kombinovanjem ili modifikovanjem postojećih kolona. Takođe, svakoj koloni možemo fiktivno i da dodelimo ili promenimo ime. Kod postojećih kolona u tabeli menja se samo naziv kolone u ispisu a nikako u tabeli. Svaku kolonu možemo preimenovati koristeći sintaksu:

```
column_name alias (column_name ime kolone i alias novo ime ili sinonim).
```

Primer 3.

```
SQL> select kataloska_cena, min_cena,  
           kataloska_cena+min_cena suma  
           from cena  
           where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

KATALOSKA_CENA	MIN_CENA	SUMA
36.3	29	65.3
37.7	32	69.7
40	34	74

U ovom primeru poslednjoj koloni dato je ime SUMA. Obratite pažnju da je reč SUMA u upitu napisana malim slovima. SQL imena kolona obično piše velikim slovima. Moguće je svim kolonama dodeliti nova imena. Ako se novo ime piše u više reči onda se ono mora pisati pod navodnicima (""). Ime kolone napisano pod navodnicima ispisuje se onako kako je napisano u upitu tj. nema konverzije u velika slova.

Primer 4.

```
SQL> select kataloska_cena "Tekuca cena",  
           min_cena "Minimalna cena",  
           kataloska_cena+min_cena suma  
           from cena  
           where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

Tekuca cena	Minimalna cena	SUMA
36.3	29	65.3
37.7	32	69.7
40	34	74

Operator oduzimanja (-)

Operator oduzimanja se može koristiti na dva načina: promena znaka broja (unarni operator) i u aritmetičkim izrazima kao operator oduzimanja (binarni operator).

Primer 1.

```
SQL> select -kredit_limit dug  
           from kupac  
           where kupac_id='215'
```

Izlaz:

```
DUG
-----
-8000
```

Primer 2.

```
SQL> select katalogska_cena "Tekuca cena",
       min_cena "Minimalna cena",
       katalogska_cena - min_cena Razlika
from cena
where proizvod_id='105123'
```

Izlaz:

Tekuca cena	Minimalna cena	RAZLIKA
36.3	29	7.3
37.7	32	5.7
40	34	6

Operator množenja (*)

Operator deljenja se koristi u izračunavanju aritmetičkih izraza kao operacija množenja.

Primer 1.

```
SQL> select proizvod_id "Sifra proizvoda",
       katalogska_cena "Tekuca cena",
       0.9*katalogska_cena "Cena sa popustom od 10%"
from cena
where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

Sifra proizvoda	Tekuca cena	Cena sa popustom od 10%
105123	36.3	32.67
105123	37.7	33.93
105123	40	36

Operator deljenja (/)

Operator deljenje se koristi u operaciji deljena pri izračunavanju aritmetičkih izraza.

Primer 1.

```
SQL> select katalogska_cena, min_cena,
       (katalogska_cena+min_cena)/2 "Srednja vrednost"
from cena
where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

LIST_PRICE	MIN_PRICE	Srednja vrednost
36.3	29	32.65
37.7	32	34.85
40	34	37

Primer 2.

```
SQL> select proizvod_id sifra_proizvoda,
       min_cena "Minimalna cena",
       10*min_cena/100 "Umanjenje (10%)",
       min_cena-10*min_cena/100 ukupno
  from cena
 where proizvod_id='105123';
```

Izlaz:

SIFRA_PROIZVODA	Minimalna cena	Umanjenje (10%)	UKUPNO
105123	29	2.9	26.1
105123	32	3.2	28.8
105123	34	3.4	30.6

Znakovni operatori - izvršavaju određene akcije nad nizom znakova.

SQL jezik koristi operator '||' koji omogućuje spajanje dva niza.

Primer 1:

```
SQL> select ime||' '||prezime from radnik;
```

Izlaz (deo):

```
-----
PAUL ROSS
FRANCIS KING
MARY TURNER
DIANE ADAMS
JENNIFER FORD
GRACE ROBERTS
MICHAEL DOUGLAS
BARBARA MILLER
ALICE JENSEN
JAMES MURRAY
```

32 rows selected.

U ovom primeru izvršili smo spajanje imena i prezimena zaposlenih. Da nebi došlo do spajanja reči ubacili smo jedan prazan znak - blanko (' ') između reči.

Operatori poredjenja

omogućuju poredjenje dve vrednosti koje mogu poticati ili iz kolona baze, ili mogu nastati kao rezultat nekog izraza.

<i>Operator</i>	<i>Svrha</i>	<i>Primer</i>
=	poredjenje jednakosti dve strane	<code>select * from radnik where prezime='JAMES';</code>
!=, <>	Operator nejednakosti	<code>select ime from kupac where grad<>'NEW YORK';</code>
<, >	Operator poredjenja veće, manje	<code>select ime, kredit limit from kupac where kredit limit > 5000;</code>
<=, >=	Operatori: mane ili jednako i veće ili jednako	<code>select ime, kredit limit from kupac where kredit limit >= 5000;</code>
IN	Ispituje se jednakost sa svakim članom koji se testira u uslovu	<code>select ime, grad from kupac where drzava in ('NY', 'TX');</code>
NOT IN	Suprotno od IN operatora	<code>select ime, grad from kupac where drzava not in ('NY', 'TX');</code>
(NOT) BETWEEN - AND	Ispituje vrednosti koje se (ne) nalaze unutar traženog intervala	<code>select ime from kupac where kredit limit between 5000 and 10000;</code>
(NOT) LIKE	Upoređuje sličnost sa ispitivanim vrednostima tako da one odgovaraju nizu znakova koji je definisan zajedno sa znakom %.	<code>select * from radnik where prezime like 'A%';</code>

Znak jednakosti (=)

Znak jednakosti smo koristili do sada više puta. Najčešće se pojavljuje iza klauzule WHERE. Njegova upotreba je najpogodniji način za biranje jedne vrednosti iz mnoštva,

Primer 1.

```
SQL> select * from odeljenje where ime='SALES';
```

Izlaz:

```
ODELJENJE_ID  IME                LOKACIJA_ID
-----
          30 SALES                123
          13 SALES                122
          23 SALES                124
          43 SALES                167
```

Operator veće (>) i veće i jednako (>=)

Operator veće (>) radi na sledeći način. Ako želimo da iz table KUPAC izdvojimo sve korisnike čiji kreditni limit premašuje 10000 postavimo sledeći upit:

```
SQL> select ime, kredit_limit
       from kupac
       where kredit_limit > 10000;
```

Izlaz:

```
IME                                KREDIT_LIMIT
-----
THE POWER FORWARD                 12000
```

Ako želimo da vidimo i one korisnika čiji kreditni limit uključuje i 10000, moramo koristiti operator veće ili jednako (>=):

```
SQL> select ime, kredit_limit
      from kupac
      where kredit_limit >= 10000;
```

Izlaz:

```
IME                                KREDIT_LIMIT
-----
TKB SPORT SHOP                    10000
EVERY MOUNTAIN                    10000
WOMENS SPORTS                     10000
STADIUM SPORTS                    10000
REBOUND SPORTS                    10000
THE POWER FORWARD                 12000
WHEELS AND DEALS                  10000
```

7 rows selected.

Primer 1.

Imena svih kupaca koja počinju sa T:

```
SQL> select ime from kupac
      where ime like 'T%';
```

Primer 2.

Imena svih kupaca čije je drugo slovo A:

```
SQL> select ime from kupac
      where ime like '_A%';
```

Logički operatori

Operator	OPIS	Primer
NOT	Negacija. Vraća DA ako je uslov NE	select * from artikal where not (kolicina < 250);
AND	Logičko I. Vraća DA ako su svi uslovi koji se ispituju tačni	select * from artikal where aktuelna_cena>9 and kolici- na>250;
OR	Logičko ILI. Vraća DA ako je bar jedan od uslova koji se ispituju tačan.	select * from artikal where aktuelna_cena>50 or kolici- na<400;

Primer 1:

Imena svih kupaca koji u imenu nemaju reč SPORT i čiji je kreditni limit veći od 8000:

```
SQL> select ime from kupac
      where ime not like '%SPORT%'
      and
      kredit_limit>8000;
```

Primer 2:

Imena svih kupaca koji su iz TX i CA:

```
SQL> select ime from kupac
      where drzava in ('CA', 'TX');
```

Primer 3:

Imena i kredit limit svih kupaca čiji je kredit limit između 3000 i 8000:

```
SQL> select ime, kredit_limit from kupac
      where kredit_limit between 3000 and 8000;
```